

ศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ว่างในชุมชนเมือง:กรณีศึกษาชุมชนเมืองอุดรดิตถ์

นายคัมภีร์ คำล้ามนฤมล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3102-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕๒๐๙๗๔๑๒๗

๑ ก.ย. ๒๕๔๕

POTENTIAL OF URBAN OPEN SPACE DEVELOPMENT : A CASE STUDY OF UTTARADIT TOWN

Mr.Khampee Klamnaruemol

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning in Urban Planning

Department of Urban and Regional Planning

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3102-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ว่างในชุมชนเมือง

: กรณีศึกษา ชุมชนเมืองอุดรดิตต์

โดย

นายคัมภีร์ คล้ามณฑล

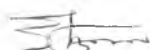
สาขาวิชา

การวางผังเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา

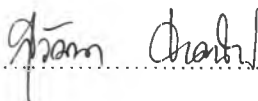
อาจารย์ขวัญสุวรรณ อติโพธิ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นักศึกษานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สังกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

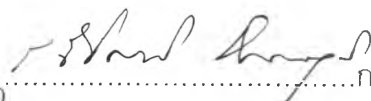
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ขวัญสุวรรณ อติโพธิ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ระหัตถ์ โรจนประดิษฐ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิโรจน์ อนามบุตร)

คัมภีร์ คำล้ามนฤมล : ศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ว่างในชุมชนเมือง : กรณีศึกษาชุมชนเมือง
 อูตรดิตถ์. (POTENTIAL OF URBAN OPEN SPACE DEVELOPMENT : A CASE STUDY OF
 UTTARADIT TOWN) อ. ทวีรักษา : อาจารย์ ขวัญสรวง อติโพธิ, จำนวนหน้า 272 หน้า. ISBN
 974-17-3102-7.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของเมืองและพื้นที่ว่างในชุมชนเมืองอูตรดิตถ์
 ลักษณะพื้นที่ว่างในเมืองและความสัมพันธ์กับชุมชนเมือง วิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ว่างในชุม
 ชนเมือง รวมถึงเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่างในชุมชนเมือง

ผลการศึกษา พบว่า พัฒนาการของเมืองอูตรดิตถ์เริ่มมีความชัดเจนเมื่อมีทางรถไฟผ่านเมือง ซึ่งมีผล
 ต่อการย้ายศูนย์กลางจากท่าอิฐมาสู่ศูนย์กลางเมืองในปัจจุบัน ต่อมาเมืองมีการขยายตัวตามเส้นทาง
 คมนาคมหลัก ส่วนการพัฒนาการของพื้นที่ว่างนั้น ความชัดเจนของการใช้พื้นที่เพื่อสาธารณะเริ่มมีในช่วง 10
 ปีที่ผ่านมา โดยมีสนามกีฬาพระยาพิชัยเป็นพื้นที่ว่างสาธารณะแห่งแรกของเมือง

พื้นที่ว่างในเมืองมี 2 หน้าหลัก คือ พื้นที่ว่างเพื่อให้บริการ และพื้นที่ว่างเพื่อเป็นส่วนประกอบของ
 เมือง โดยพื้นที่ว่างเพื่อให้บริการแบ่งได้ 3 ระดับ คือ ระดับเมือง ระดับย่าน และระดับชุมชน ซึ่งในแต่ละระดับ
 นั้นมีลักษณะพื้นที่ กิจกรรม ลักษณะการใช้พื้นที่ และกลุ่มผู้ใช้ที่แตกต่างกันออกไป ส่วนพื้นที่ว่างเพื่อเป็นส่วน
 ประกอบของเมืองสามารถแบ่งได้เป็น พื้นที่ว่างเกษตรกรรม พื้นที่ว่างคูคลอง พื้นที่ว่างในสถาบัน และพื้นที่ว่าง
 ตามเส้นทางคมนาคม

ศักยภาพของพื้นที่ว่างนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง กลุ่มพื้นที่ที่มี
 ศักยภาพปานกลาง และกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพต่ำ โดยพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ กิจกรรมที่
 เกิดขึ้น การมาใช้พื้นที่ของผู้คน กลุ่มผู้ใช้ ช่วงเวลาของการเกิดขึ้นกิจกรรม และความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ใช้

ปัญหาของพื้นที่ว่างในเมืองอูตรดิตถ์ไม่ได้อยู่ที่ความขาดแคลน แต่เป็นการใช้พื้นที่ว่างที่ไม่เต็มศักย
 ภาพของพื้นที่ บางแห่งถูกปล่อยปะละเลย ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ว่างนั้นควรพิจารณาความ
 ต้องการของผู้ใช้และความเป็นธรรมชาติของพื้นที่เป็นหลัก โดยพัฒนาให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดควรส่งเสริม
 กิจกรรมในพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ว่าง เพื่อเป็นการดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่
 ที่ให้มากขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ว่างในแต่ละระดับและแต่ละหน้าที่ควรปรับปรุงในเรื่องความเชื่อมโยงพื้นที่ว่าง
 ของชุมชนเมือง เข้าไว้ด้วยกัน

ภาควิชา.....การวางแผนภาคและเมือง.....

สาขาวิชา.....การวางผังเมือง.....

ปีการศึกษา.....2545

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4374241525 : MAJOR URBAN PLANNING

KEYWORD : POTENTIAL / URBAN OPEN SPACE / DEVELOPMENT / TOWN

KHAMPEE KLAMNARUEMOL : POTENTIAL OF URBAN OPEN SPACE DEVELOPMENT
: A CASE STUDY OF UTTARADIT TOWN. THESIS ADVISOR : KHAWNSRUNG
ATIPHO. 272 pp. ISBN 974-17-3102-7

The objectives of this thesis are to study the evolution of town and urban open space in Uttaradit town, the character of urban open space and the relationships with urban communities; analysis potential and disadvantage of urban open space and to suggest the way of the develop use urban open space usefully.

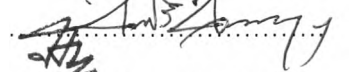
The result of the study reveals that the obviously evolution of Uttaradit town start to have the railway which effect to move center from Thauit to current urban area. Later town expands according to main road. For the evolution of urban open space, the clarify of space use for public started around last 10 years. There is Phraya Phichai sport stadium is the first public space of town.

Urban open space has 2 main duties are for service and for consist of town. Open space for service can be classified into 3 levels: town level, district level and community level. Each level has the different of the characteristic of space, activities, space use and user. For open space for consist of town can be classified into 3 categories: agriculture space, water space, institute space and communication space.

The potential of urban open space can be classified into 3 categories: High potential, medium potential and low potential which consider from the physical of space, activities, space use, user, time of activities and opinion of user

Problem of urban open space isn't lack but it's space use less potential of space. Some space are abandon. So the guideline of the development of space should consider the requirement of user and the natural of space mainly which the developments are more useful and could promote activities in space that is suitable for physical space in order to be attractive for people to act in space increasingly. Especially space of each level and each duty should improve the combination of space for community.

Department Urban and Regional Planning
Field of study Urban Planning
Academic year 2002

Student's signature
Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ อาจารย์ขวัญสรอง อติโพธิ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วยดี ตลอดมา รวมทั้งให้ความเอาใจใส่ติดตามผลงานอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์ภาควิชาการวางแผนภาคและเมืองผู้ให้ความกรุณา แนะนำ ให้คำปรึกษาและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จ เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ที่เป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณ กลุ่มปฏิบัติการโครงการอูตรดิตถ์เมืองน่าอยู่ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลต่างๆมากมายซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินการวิจัย

ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากผู้ที่ตอบ แบบสัมภาษณ์ทุกท่าน ตลอดจนบุคคลท่านอื่นๆที่ได้เอ่ยนาม ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี และขอขอบคุณเพื่อนๆ ผังเมืองรุ่น 25 ทุกคนที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดจนเป็นกำลังใจให้กันและกัน

นายคัมภีร์ คล้ำมณฑล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนที่.....	ฐ
สารบัญแผนภูมิและแผนผัง.....	ฑ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฒ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	3
1.4 ขั้นตอนและวิธีดำเนินการศึกษา.....	3
1.5 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4

บทที่ 2 แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 พัฒนาการของสวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการ.....	9
2.2 การจัดการการเปลี่ยนแปลงของสวนสาธารณะ.....	11
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับพื้นที่ว่าง.....	12
2.3.1 ความหมายของพื้นที่ว่าง.....	12
2.3.2 ทฤษฎีหลักเพื่อสร้างความเข้าใจพื้นที่ว่าง.....	13
2.3.3 ลักษณะของพื้นที่ว่างสาธารณะในชุมชนเมือง.....	17
2.3.4 ปัจจัยที่กำหนดสภาพการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ว่าง.....	19
2.3.5 ความสำคัญของพื้นที่ว่างในชุมชนเมือง.....	20
2.3.6 ลักษณะของพื้นที่ว่างที่มีคุณภาพของชาวเมือง.....	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมในพื้นที่ว่าง.....	23
2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้พื้นที่ว่าง.....	23
2.6 แนวความคิดเรื่องเมืองกับวิถีชีวิต.....	27
2.7 แนวความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมกับการใช้พื้นที่.....	27
2.7.1 ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิต การทำกิจกรรม และการใช้พื้นที่.....	28
2.7.2 ระบบกิจกรรมและอาณาเขตครอบครองของมนุษย์.....	28
2.8 แนวความคิดเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่.....	32
2.9 แนวคิดการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ว่าง.....	34
บทที่ 3 พัฒนาการของเมือง	
3.1 อุดรดิตถ์ก่อนยุครัตนโกสินทร์.....	37
3.2 อุดรดิตถ์สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น.....	39
3.3 อุดรดิตถ์สมัยรัตนโกสินทร์ตอนปลาย.....	43
3.3.1 อุดรดิตถ์ในยุค พ.ศ. 2496.....	43
3.3.2 อุดรดิตถ์ยุค พ.ศ. 2511.....	48
3.3.3 อุดรดิตถ์ในยุค พ.ศ. 2524.....	53
3.3.4 อุดรดิตถ์ในยุค พ.ศ. 2541.....	59
3.4 สรุปพัฒนาการชุมชน การใช้ที่ดิน และพื้นที่ว่างตั้งแต่ปี พ.ศ.2496-2541.....	63
3.4.1 ลักษณะและขนาดของชุมชนเมือง.....	63
3.4.2 พื้นที่ปลูกสร้าง.....	64
3.4.3 เส้นทางคมนาคม.....	64
3.4.4 การใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	65
3.4.5 การใช้พื้นที่ว่าง.....	66
3.4.6 วิถีชีวิตผู้คน.....	67
บทที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา	
4.1 ลักษณะทางกายภาพ	69
4.1.1 ที่ตั้ง/อาณาเขต และเขตการปกครอง.....	69
4.1.2 สภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1.3 การใช้ที่ดินในเมืองอุดรดิตถ์.....	72
4.1.4 ระบบคมนาคมขนส่ง	81
4.1.5 การบริการด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ.....	85
4.1.6 สถานการณ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร.....	89
4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ.....	90
4.2.1 พัฒนาการของย่านการค้า.....	90
4.2.2 ที่ตั้งและสภาพทั่วไปของย่านการค้า.....	91
4.2.3 แนวโน้มในการขยายตัว.....	91
4.3 ลักษณะทางสังคม.....	92
4.3.1 ประชากร.....	92
4.3.2 ชุมชนและย่านในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์.....	95
4.4 ทิศทางและแนวโน้มของรูปแบบการพัฒนาพื้นที่.....	101
4.4.1 แนวโน้มการพัฒนาของเมือง.....	103
4.4.2 ศักยภาพ ปัญหา และข้อจำกัดต่อการพัฒนาเมือง.....	104
4.5 พื้นที่ว่างในเมืองอุดรดิตถ์.....	106
4.5.1 ประเภทของพื้นที่ว่าง.....	106
4.5.2 ที่ตั้งและการกระจายตัวของพื้นที่ว่าง.....	106
บทที่ 5 ลักษณะทางกายภาพและกิจกรรมในพื้นที่ว่าง	
5.1 วิธีการศึกษา.....	110
5.2 พื้นที่ว่างเพื่อการให้บริการ.....	112
5.2.1 ระดับเมือง.....	112
5.2.1.1 ลานริมถนน.....	112
5.2.1.2 สนามกีฬาพระยาพิชัย.....	124
5.2.1.3 สวนสาธารณะมหารามงคล.....	133
5.2.2 ระดับย่าน.....	140
5.2.2.1 ย่านพาณิชยกรรม.....	140
5.2.2.2 ย่านสถาบันการศึกษาและศูนย์ราชการ.....	163
5.2.3 ระดับชุมชน.....	168

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2.3.1 พื้นที่บริเวณหน้าวัดกลาง.....	168
5.2.3.2 พื้นที่หน้าชุมชนเจริญบัณฑิต.....	170
5.2.3.3 สนามเด็กเล่นชุมชนรถไฟศิลาอาสน์.....	171
5.2.3.4 สวนริมน้ำบริเวณชุมชนคอวัง.....	173
5.2.3.5 พื้นที่ว่างในวัดหนองผา.....	175
5.2.3.6 พื้นที่ว่างภายในโรงพยาบาลอุตรดิตถ์.....	177
5.3 พื้นที่ว่างเพื่อการเป็นส่วนประกอบของเมือง.....	179
5.3.1 พื้นที่ว่างเกษตรกรรม.....	179
5.3.2 พื้นที่ว่างริมคู คลอง บึง แม่น้ำ.....	183
5.3.3 พื้นที่ตามเส้นทางคมนาคม.....	188
5.3.3.1 พื้นที่ว่างริมทางรถไฟ.....	188
5.3.3.2 พื้นที่ว่างประเภทถนน และทางเท้า.....	192
5.3.4 พื้นที่ว่างในสถาบัน.....	196
5.3.4.1 กลุ่มศูนย์ราชการ.....	196
5.3.4.2 กลุ่มสถาบันการศึกษา.....	199
5.3.4.3 ที่ว่างในศาสนสถาน.....	202
5.4 สรุปลักษณะทางกายภาพและกิจกรรมในพื้นที่ว่าง.....	205
5.5 สรุปการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ว่าง.....	220
บทที่ 6 สรุป และเสนอแนะ	
6.1 พัฒนาการของเมืองและพื้นที่ว่าง.....	230
6.2 ลักษณะและกิจกรรมของพื้นที่ว่าง.....	232
6.3 บทบาทของพื้นที่ว่างต่อชุมชนเมือง.....	234
6.4 ศักยภาพของพื้นที่ว่าง.....	240
6.5 แนวทางการจัดการพื้นที่ว่างในชุมชนเมือง.....	243
6.6 ความสอดคล้องกับนโยบายผู้บริหาร.....	255
6.7 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	256

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	258
ภาคผนวก.....	260
ภาคผนวก ก.	261
ภาคผนวก ข.....	268
ภาคผนวก ค	270
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	273

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 แสดงการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองอุดรดิตถ์ ปี พ.ศ. 2509 พ.ศ.2521 และ พ.ศ. 2528.....	58
ตารางที่ 3.2 แสดงพัฒนาการของเมืองและพื้นที่ว่างในชุมชนเมืองอุดรดิตถ์	68
ตารางที่ 4.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2544.....	77
ตารางที่ 4.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต ปี พ.ศ. 2564.....	81
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน ความหนาแน่น การเปลี่ยนแปลงของประชากร ในเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์.....	93
ตารางที่ 4.4 แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต ระหว่างปี 2546-2555.....	94
ตารางที่ 5.1 สรุปความสัมพันธ์ของพื้นที่ว่างกับกิจกรรมในพื้นที่.....	210
ตารางที่ 5.2 สรุปความสัมพันธ์ของพื้นที่ว่างกับองค์ประกอบภายในพื้นที่.....	211
ตารางที่ 5.3 สรุปลักษณะทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ว่างของเมือง.....	215
ตารางที่ 5.4 สรุปศักยภาพของพื้นที่ว่างในเมืองอุดรดิตถ์.....	228
ตารางที่ 6.1 การประเมินศักยภาพของพื้นที่ว่างที่มีบทบาทต่อชุมชนเมืองอุดรดิตถ์.....	239

สารบัญแนบที่

	หน้า
แผนที่ 1.1 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา	7
แผนที่ 4.1 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ในปัจจุบัน	76
แผนที่ 4.2 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ในอนาคต.....	80
แผนที่ 4.3 แสดงเส้นทางคมนาคมในเขตพื้นที่ศึกษา.....	84
แผนที่ 4.4 แสดงที่ตั้งชุมชนต่างๆในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์.....	96
แผนที่ 4.5 แสดงย่านต่างๆในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์.....	98
แผนที่ 4.6 แสดงการขยายตัวของเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2511 และ พ.ศ. 2541.....	102
แผนที่ 5.1 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบลานริมถนนและสวนสาธารณะริมถนน	113
แผนที่ 5.2 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบสวนสาธารณะมหามงคลและสนามกีฬา พระยาพิชัย.....	125
แผนที่ 5.3 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบบริเวณหน้าโรงแรมฟรายเดย์.....	159
แผนที่ 5.4 แสดงการกระจายตัวของพื้นที่ว่างเพื่อการใช้บริการ.....	178
แผนที่ 5.5 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบพื้นที่เกษตรกรรม.....	180
แผนที่ 5.6 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบคลองโพ.....	184
แผนที่ 5.7 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบริมทางรถไฟ.....	189
แผนที่ 5.8 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบถนนและทางเท้า.....	193
แผนที่ 5.9 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบพื้นที่ย่านราชการของเมือง.....	197
แผนที่ 5.10 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบสถาบันการศึกษา.....	200
แผนที่ 5.11 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบย่านศาสนสถาน.....	203
แผนที่ 5.12 แสดงที่ตั้งของพื้นที่ว่างในย่านต่างๆของเมือง.....	216
แผนที่ 5.13 แสดงกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ว่างส่วนใหญ่ในแต่ละแห่ง.....	217
แผนที่ 5.14 แสดงประเภทกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ว่าง.....	218
แผนที่ 5.15 แสดงการมาใช้พื้นที่ว่างในแต่ละแห่ง.....	219
แผนที่ 5.16 แสดงศักยภาพของพื้นที่ว่างในเมือง	229
แผนที่ 6.1 แสดงพื้นที่ที่ควรส่งเสริมพื้นที่ว่างสาธารณะระดับเมือง.....	248
แผนที่ 6.2 แสดงพื้นที่ที่ควรส่งเสริมพื้นที่ว่างสาธารณะระดับย่านและระดับชุมชน.....	249
แผนที่ 6.3 แสดงพื้นที่ที่มีปัญหาความขาดแคลนพื้นที่ว่างในอนาคต.....	253
แผนที่ 6.4 แสดงพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเภทพื้นที่ริมน้ำและริมทางรถไฟ.....	254

สารบัญแผนภูมิ และแผนผัง

	หน้า
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตในปี พ.ศ.2555.....	95
แผนผังที่ 5.1 แสดงผังบริเวณของลานริมถนน.....	115
แผนผังที่ 5.2 แสดงกิจกรรมการใช้ลานริมถนนในช่วงเช้า.....	119
แผนผังที่ 5.3 แสดงกิจกรรมการใช้ลานริมถนนในช่วงกลางวัน.....	120
แผนผังที่ 5.4 แสดงกิจกรรมการใช้ลานริมถนนในช่วงเย็น.....	121
แผนผังที่ 5.5 แสดงผังบริเวณสนามกีฬาพระยาพิชัย.....	126
แผนผังที่ 5.6 แสดงกิจกรรมการใช้สนามกีฬาพระยาพิชัยในช่วงเช้า.....	130
แผนผังที่ 5.7 แสดงกิจกรรมการใช้สนามกีฬาพระยาพิชัยในช่วงกลางวัน.....	131
แผนผังที่ 5.8 แสดงกิจกรรมการใช้สนามกีฬาพระยาพิชัยในช่วงเย็น.....	132
แผนผังที่ 5.9 แสดงผังบริเวณสวนสาธารณะมหามงคล.....	134
แผนผังที่ 5.10 แสดงกิจกรรมการใช้สวนสาธารณะมหามงคลในช่วงเช้า.....	134
แผนผังที่ 5.11 แสดงกิจกรรมการใช้สวนสาธารณะมหามงคลในช่วงกลางวัน.....	135
แผนผังที่ 5.12 แสดงกิจกรรมการใช้สวนสาธารณะมหามงคลในช่วงเย็น.....	135
แผนผังที่ 5.13 แสดงผังบริเวณและกิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณสวนสาธารณะริมถนน.....	144
แผนผังที่ 5.14 แสดงผังบริเวณและกิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณวัดท่าถนน.....	149
แผนผังที่ 5.15 แสดงผังบริเวณและกิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณลานหน้าอนุบาล.....	154
แผนผังที่ 5.16 แสดงผังบริเวณและกิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณ สวนสุขภาพธนาคารไทยพาณิชย์.....	156
แผนผังที่ 5.17 แสดงผังบริเวณและกิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณหน้า ห้างสรรพสินค้าฟรายเดย์.....	161
แผนผังที่ 5.18 แสดงผังบริเวณและกิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณ สนามกีฬาสถาบันราชภัฏ.....	166

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 Victoria park สวนสาธารณะที่ถูกออกแบบให้ใช้เป็นสวนสาธารณะแห่งแรก.....	9
ภาพที่ 2.2 Boston Common park และ Franklin park สวนสาธารณะที่ได้ถูกออกแบบ.....	12
เพื่อเชื่อมต่อกับส่วนต่างๆของเมือง	
ภาพที่ 2.3 ผังแสดง Figure และ Ground ของกรุงโรมในประเทศอิตาลี.....	13
ภาพที่ 2.4 แสดงปรากฏการณ์โครงสร้างของเมืองระหว่างพื้นที่ว่าง และ Urban Mass.....	14
ภาพที่ 2.5 แสดงลักษณะของ Urban Form.....	15
ภาพที่ 2.6 ผังแสดง The Circus and Royal Crescent ในเมือง Bath.....	16
ภาพที่ 2.7 แสดงระนาบในลักษณะต่างๆ.....	18
ภาพที่ 3.1 แสดงลักษณะภูมิประเทศและการก่อตัวของชุมชนในพื้นที่อุดรดิตถ์.....	38
ภาพที่ 3.2 แสดงการเคลื่อนตัวจากเมืองพิชัยเข้าสู่ตลาดท่าอิฐ.....	40
ภาพที่ 3.3 แสดงเหตุการณ์จำลองการค้าขายทางน้ำบริเวณหาดท่าอิฐ.....	40
ภาพที่ 3.4 แสดงการบุกเบิกทางรถไฟที่เขาพลึง.....	41
ภาพที่ 3.5 แสดงการเปลี่ยนแปลงศูนย์กลางจากบริเวณท่าอิฐมาเป็นบริเวณบางโพและท่าเสา	43
ภาพที่ 3.6 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปี พ.ศ. 2496.....	45
ภาพที่ 3.7 แสดง Figure and Ground ของเมืองอุดรดิตถ์ในปี พ.ศ.2496.....	46
ภาพที่ 3.8 แสดงงานประเพณีไหว้พระแท่นศิลาอาสน์ที่มีมาเนิ่นนาน.....	48
ภาพที่ 3.9 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปี พ.ศ. 2511.....	50
ภาพที่ 3.10 แสดง Figure and Ground ของเมืองอุดรดิตถ์ในปี พ.ศ.2511.....	51
ภาพที่ 3.11 แสดงศูนย์ราชการและสภาพพื้นที่ว่างในยุคนั้น	52
ภาพที่ 3.12 แสดงงานประเพณีและวิถีชีวิตในยุคนั้น.....	53
ภาพที่ 3.13 แสดงการเจริญเติบโตของเมืองในยุคนั้น	55
ภาพที่ 3.14 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปี พ.ศ. 2524.....	56
ภาพที่ 3.15 แสดง Figure and Ground ของเมืองอุดรดิตถ์ในปี พ.ศ.2524.....	57
ภาพที่ 3.16 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ ปี พ.ศ. 2541.....	60
ภาพที่ 3.17 แสดง Figure and Ground ของเมืองอุดรดิตถ์ในปี พ.ศ.2541.....	61
ภาพที่ 3.18 แสดงพื้นที่ว่างก่อนที่จะปรับพื้นที่เป็นลานริมถนนในปัจจุบัน.....	62
ภาพที่ 4.1 แสดง Figure and Ground ของเมืองอุดรดิตถ์.....	107
ภาพที่ 5.1 แสดงลักษณะพื้นที่บริเวณลานริมถนน.....	117
ภาพที่ 5.2 แสดงกิจกรรมระหว่างวันบริเวณลานริมถนน.....	118

สารบัญภาพประกอบ(ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 5.3 แสดงกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างปีบริเวณลานริมน้ำ.....	122
ภาพที่ 5.4 แสดงลักษณะพื้นที่บริเวณสนามกีฬาพระยาพิชัย.....	127
ภาพที่ 5.5 แสดงลักษณะกิจกรรมบริเวณสนามกีฬาพระยาพิชัย.....	128
ภาพที่ 5.6 แสดงลักษณะพื้นที่บริเวณสวนสาธารณะมหามงคล.....	137
ภาพที่ 5.7 แสดงลักษณะกิจกรรมบริเวณสวนสาธารณะมหามงคล.....	138
ภาพที่ 5.8 แสดงลักษณะพื้นที่สวนสาธารณะริมน้ำ.....	143
ภาพที่ 5.9 แสดงกิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณสวนสาธารณะริมน้ำ.....	145
ภาพที่ 5.10 แสดงลักษณะพื้นที่ว่างภายในวัดท่าถนน.....	148
ภาพที่ 5.11 แสดงกิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณภายในวัดท่าถนน.....	150
ภาพที่ 5.12 สะพานลอยและที่ว่างหน้าโรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์.....	153
ภาพที่ 5.13 กิจกรรมการใช้พื้นที่ว่างในสวนสุขภาพ.....	158
ภาพที่ 5.14 แสดงการใช้พื้นที่ว่างริมฟุตบอลหน้าโรงแรมพรายเดย์.....	162
ภาพที่ 5.15 แสดงสภาพพื้นที่ของสถาบันการศึกษา.....	165
ภาพที่ 5.16 แสดงกิจกรรมในสนามกีฬาของสถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์.....	165
ภาพที่ 5.17 สวนสาธารณะหน้าชุมชนเจริญบันเทิง.....	169
ภาพที่ 5.18 สวนสาธารณะหน้าชุมชนเจริญบันเทิง.....	171
ภาพที่ 5.19 แสดงลักษณะพื้นที่ของสนามเด็กเล่นชุมชนรถไฟศิลาอาสน์.....	173
ภาพที่ 5.20 แสดงลักษณะพื้นที่ของสวนริมน้ำบริเวณคอวัง.....	174
ภาพที่ 5.21 แสดงลักษณะพื้นที่ของพื้นที่ว่างในวัดหนองผา.....	176
ภาพที่ 5.22 แสดงลักษณะกิจกรรมในสนามกีฬาภายในโรงพยาบาลอุตรดิตถ์.....	179
ภาพที่ 5.23 แสดงลักษณะพื้นที่ว่างเกษตรกรรม.....	181
ภาพที่ 5.24 แสดงลักษณะพื้นที่ของคลองโพในปัจจุบัน.....	185
ภาพที่ 5.25 การใช้พื้นที่บริเวณคลองโพของผู้คนในบริเวณนั้น.....	187
ภาพที่ 5.26 แสดงลักษณะพื้นที่ว่างริมทางรถไฟ.....	190
ภาพที่ 5.27 แสดงลักษณะพื้นที่ว่างริมถนน และทางเท้า.....	194
ภาพที่ 5.28 แสดงสภาพพื้นที่บริเวณกลุ่มของส่วนราชการ.....	198
ภาพที่ 5.29 แสดงสภาพพื้นที่ของสถาบันการศึกษา.....	201
ภาพที่ 5.30 แสดงสภาพพื้นที่ของศาสนสถานในปัจจุบัน.....	204
ภาพที่ 6.1 ภาพแสดงความเชื่อมโยงโครงข่ายของพื้นที่ว่างในชุมชนเมือง.....	257